

6. Заборов М. А. Папство і хрестові походи / Михаил Абрамович Заборов. – Москва: АН СССР, 1959. – 264 с.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Гальченко С.І.

СУЧАСНІ ПЕРВІСНІ ПЛЕМЕНА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Христик А.Ю.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

e-mail: khrystyk.anna2321@vu.cdu.edu.ua

Приблизно 11 тисяч років тому з'явилися перші людські поселення на річці Амазонка. Дослідження доводять, що саме завдяки місцевим корінним народам підтримувалися та вирощувалися ліси. Очевидно, що племена намагалися приручити тропічні джунглі та зробити їх продуктивнішими.

Більшість індіців живуть біля річок, в імprovізованих селищах. Вони вирощують фрукти та овочі: маніоку, кукурудзу, банани, боби та ін. Полують. У деяких племенах чоловіки мають дробовики. Але звичною зброєю є лук зі стрілами, духові рушниці з дротиками та наконечниками, списи. Лов риби здійснюється за допомогою рослинних отрут, рибу оглушують і витягують на берег.

З 400 племен лише кілька ведуть кочовий спосіб життя. Вони живуть глибоко у джунглях. Займаються збиранням та полюванням. На сьогоднішній день більшість індіанців племен Амазонки мають доступ до «західної» охорони здоров'я та освіти.

Щодо проблем населення, то більшість із них пов'язані із землею та територією. Бо їхню землю постійно намагаються відібрати. Це обумовлено масовим бумом пошуку нафти та газу. Ті індіанські племена процвітають, землі яких прикріплені по них. Якщо в Бразилії племена не мають прав на землю, то в Колумбії та Перу багато поселень отримали право власності на землю. Щоправда, компанії та уряд часто порушують ці права.

Навіть через 500 років після того, як європейці увійшли до Амазонії. Багато народностей на межі зникнення. А все через нафтові компанії, фірми, що виготовляють ліс, а також місцевих фермерів, які бажають отримати хороші землі.

У глибині тропічних джунглів, де межують території Бразилії та Венесуели, живе індіанське плем'я яномама. Цей факт давно відомий. Але це, можливо, все, що було відомо про яномама до того, як американський антрополог Наполеон А. Шаньон зміг завоювати їхню довіру, вивчити звички та звичаї цього народу, який досі живе в умовах первісного суспільного устрою.

Справа була не проста. яномама відомі своєю строгістю і не те щоб готові прийняти гостей навіть із сусіднього села, не говорячи про прибульця з блідим обличчям із невідомих земель. Але «не готові» - надто м'яко сказано. Якщо говорити точніше, майже всі поселення перебувають у постійному стані війни один з одним. Стріли, списи, кийки є причиною тридцяти відсотків смертей чоловіків яномама.

Приблизна чисельність племені становить близько п'ятнадцяти тисяч. Плем'я яномама живуть у селах, яких, мабуть, близько двохсот. Близько сотні з них відвідав Н. Шаньон та його помічник, французький антрополог Жак Лізо. Хоча всі яномама розмовляють однією мовою і досить схожі з антропологічної точки зору, вони не вважають себе єдиним племенем. А слово «яномама» всього на всього означає «люди». Втім, це нерідко зустрічається в інших первісних народів. Їх не розуміє жодне інше індіанське плем'я в навколишніх джунглях; тому яномама тривалий час жили ізольовано.

Весь світ кожного яномама укладено на селі. Тільки це село є одним кільцеподібним будинком, а точніше один «колісний» дах, без стін, з круглим квадратом посередині. Перегородок у такому будинку немає. Тож дюжина або дві родини, що становлять село і налічують разом від сорока до п'ятдесяти і лише дуже рідко двісті або близько того чоловіка, живуть у повній єдності.

Основою людських контактів у племені є кровна спорідненість. Заздалегідь відомо, які стосунки у вас будуть зі зятем і, скажімо, зі свекром. Така зв'язкова структура відрізняється чіткістю та регламентованістю, хоча, звичайно, їй зовсім не вистачає гнучкості. Вона не знає винятків, тому в перші дні перебування антрополога на селі з ним взагалі ніхто не спілкувався - просто не вміли. Потім дослідник отримав статус «свекра» старійшини, і стіна мовчання одразу впала, стало ясно, де його місце у суспільному житті.

Яномама - полігамне плем'я, і кількість дружин не обмежена ні законом, ні звичаєм, хіба що недостатнім числом жінок. Крім того, деяких новонароджених дівчаток прийнято вбивати одразу. Вважається, що якщо в селі більшість воїнів-чоловіків, воно зможе краще захистити себе або напасти на сусідів. І такі напади здійснюються майже винятково з метою викрадення жінок. Це створює замкнуте коло, яке плем'я ще не зможе розірвати. Інших мотивів для конфліктів у яномама майже немає: джунглі з їхньою багатою флорою та фауною легко задовольняють усі їхні скромні потреби в їжі та одязі.

Це виявилось важливим для антропології. Досі найважливішим, а то й єдиним, чинником у теорії, що пояснює міграцію людей, було виснаження ресурсів цієї території, які не можуть підтримувати збільшене число людей. плем'я.

Н.А. Шаньон та Ж.Лізо встановили, що відокремлення нового племені у нього ніяк не пов'язане з нестачею їжі. Структура сімейних відносин дедалі більше ускладнюється, сварки трапляються дедалі частіше – переважно серед жінок. Через це село розділене. І щоразу антропологи помічали, що розділова лінія

враховує родинні зв'язки: близькі родичі їдуть чи залишаються зі «своїми», а далекі родичі не сліднують їхньому прикладу. Цікаво, що переселенці взагалі далеко не йдуть, створюють своє, нове поселення в тому ж районі, а значить використовують той же шматок джунглів. Це означає, що нестача джерел їжі не обов'язково веде до розширення кола людей у первісному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Donner F. Shabono / Florinda Donner. – New York: Delacorte Press, 1982. – 305 с.
2. Лизо Ж. Отчет о миссии индейцев яномами / Жак Лизо. // L'Homme. – 1970. – №10. – С. 116–121.
3. Chagnon N. Yanomamo: The Fierce People / Napoleon Chagnon. – New York: Holt McDougal, 1984. – 224 с.
4. Лизо Ж. Индейцы яномама и причины белых / Жак Лизо. // Critique. – 1970.
5. Биокка Э. Яноама / Этторе Биокка. – Москва: Мысль, 1972. – 57 с.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Лисиця Л.Г.

КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВА, ЯК ІСТОРИЧНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Чистякова К.В.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: katerina2505@ukr.net*

В історії України важливе місце належить козацтву, воно відродило перерваний іноземними країнами державотворчий процес в Україні.

Запорозька Січ стала місцем, де продовжились державницькі традиції України.

1498 р. – перша згадка про українських козаків. Саме слово «козак» означає вільна, озброєна людина. У 1556 р. було побудовано першу Запорозьку Січ на о. Мала Хортиця під керівництвом старости канівського та черкаського Дмитра Вишневецького.

Варто пригадати, що за Люблінською унією 1596 р. українські землі увійшли до складу Речі Посполитої. Польсько-литовська держава проводила політику ополячення та окатоличення, існувала фільварково-панська система, набіги кочівників – це все сприяло тому, що люди тікали на територію Дикого поля, об'єднувались і розпочинали боротьбу проти польських магнатів.

Формується козацька (українська) державність. Ознаками держави є існування особливої системи органів та установ, що виконують функції державної влади, норми, територія. Усі ці ознаки були притаманні і січі. Козацтво створило власну військово-політичну і господарську організацію, поступово перетворюючи